

Expedieras till:
Gunnar Österdahl

Vägverket Region Sydost
Box 749
391 27 Kalmar

§ 205

Dnr 2004/898

Möllstorps läge – klagomål över buller från vägtrafik på väg 137, Ölandsleden

Vägverket har med möjlighet att senast 2004-10-18 yttra sig, kommunicerats följande förslag till beslut:

“Miljö- och byggnadsnämnden beslutar med stöd av miljöbalkens 26 kap 9 och 21 §§ förelägga Vägverket i egenskap av väghållare för väg 137 - avsnittet förbi Möllstorps läge på Öland - utreda förutsättningarna, inklusive bedöma kostnaderna, för följande alternativa åtgärder i syfte att minska trafikbullret från vägvsnittet:

1. Bullerskärm eller motsvarande utmed hela sträckan.
2. Bullerdämpande skärmar eller liknande avseende följande bostadshus uteplatser: Möllstorps läge 1:6, 1:16, 4:1, 1:8 och 3:1.
3. Åtgärder för att nå ner till inomhusnivån 30 dBA ekvivalent för just dessa 5 fastigheter.
4. Åtgärder omfattande vägbeläggning, hastighetsreglering mm.

Som utgångspunkt skall en trafikbelastning på 43 200 fordon ÅDT tillämpas.”

Vägverkets yttrande

Verket har sammanfattningsvis svarat följande, daterat 2004-10-07, beteckning SA 80 A 2004:5254:

Verket anser inte att utgångspunkten 43 200 fordon per dygn är relevant. ”varför skall dessa fastigheter särbehandlas på detta sätt?”.

Bullervärdena ligger ca 1-3 dBA över det långsiktiga riktvärdet på 55 dBA.

Inomhusnivåer och maxnivå klarar det långsiktiga målet.

Det av regeringen angivna långsiktiga värdet på 55 dBA ekv nivå utomhus baserat på medeldygn för år, ej sommardygn, skall gälla. Ej max-timme.

Om verket får uppdrag att åtgärda utomhusmiljöer så måste de mest störda åtgärdas först, troligen de fastigheter som har 65 dBA utomhus och då blir det i första hand uteplatserna som åtgärdas.

Inom överskådlig tid kommer så vitt verket kan bedöma åtgärder i första hand avse åtgärder mot höga inomhusnivåer.

ec AW

Utdragsbestyrkande

§ 205 forts

Svar på nämndens 4 frågor:

1. Skärm på 700 m kostar mellan 3 och 6 miljoner. 2 m hög enkel träskärm kostar 4 000 kr/m att anlägga.
2. Skärm vid uteplatser kostar 50 000 – 100 000 kr beroende på utförande.
3. Inomhusnivåerna klarar 30 dBA ekv och 45 dBA max, dvs det långsiktiga målet.
4. ”Tysta beläggningar” saknas idag med tillräcklig slitstyrka. Om hastigheten sänks till 50 km/tim minskar bullret 2-3 dBA, sådan åtgärd är inte aktuell.

Avslutningsvis framför verket en förhoppning om att efter flera års tid och möda på detta ärende nu kunna sätta punkt i och med resultatet av mätningarna.

ÄRENDET

Bakgrund.

Klagomål över bullret från trafiken vid brofästet på Öland har som bekant framförts under en lång period. Miljö- och byggnadsnämnden beslutade 2002-02-20, § 52, ”avsluta” ärendet och konstaterade att ”bullerstörningarna inte är av den arten att de kan anses utgöra olägenhet i miljöbalkens mening och således inte motiverar krav på bullerdämpande åtgärder...”. Ärendet har överklagats men högre myndighet har inte ändrat nämndens beslut.

Nämnden har hittills bedömt att Vägverkets handlingsplan att åtgärda de högsta bullernivåerna först är i enlighet med miljöbalkens intensjoner. Regeringens anslagna medel har använts där det fått störst effekt på bullerstörningarna.

Fastighetsägarnas begäran

De boende i Möllstorps läge har emellertid i skrivelse den 2004-06-07 åter aktualiserat ärendet och begärt att en bullerskärm, som sänker bullret till under 55 dBA ekv nivå, skall uppföras utmed Ölandsleden. Som stöd för begäran har en utredning från Ingemansson Technology AB, daterad 2004-05-24 bifogats. Fastighetsägarnas begäran uppfattas av nämnden

9 AN

Utdragsbestyrkande

§ 205 forts

som ett krav på att nämnden skall besluta om att väghållaren ska vidta åtgärder för att dämpa bullret.

Ingemanssons utredning

Ingemanssons redovisar såväl resultat av mätningar som beräkningar. 5 fastigheter som ligger närmast Ölandsleden har uppmätta värden på mellan 56 och 58 dBA som snitt över ett *sommardaygn*. Ytterligare 7 fastigheter har värden över 55 dBA, ekv nivå. 2 fastigheter i nordost har värden över riktvärdet för "låg bakgrunds nivå". De *beräknade värdena* ligger 2-4 dB högre.

Dessa 12 fastigheter har således utomhusnivåer över 55 dBA ekv. sommardaygn (SÅDT). Inomhusnivån understiger 30 dBA och maxinivån understiger 70 ute resp 45 dBA inomhus.

En skärm skulle kunna sänka nivån med ca 10 dBA.

Riktvärden

Riksdagen har i samband med Infrastrukturpropositionen 1996/97:53 formulerat ett åtgärdsprogram för att åtgärda vägtrafikbuller. Av denna framgår "riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas.....vid väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur":

30 dBA	ekvivalentnivå inomhus
45 dBA	maximalnivå inomhus
55 dBA	ekv nivå utomhus (vid fasad)
70 dBA	max nivå vid uteplats i anslutning till bostad

Man konstaterar att det vid tillämpningen ska tas hänsyn till vad som är teknisk möjligt och ekonomiskt rimligt.

I ett äldre beslut av riksdagen (prop. 1993/94:215) fastslogs bl.a. att vid "väsentlig ombyggnad av trafikinfrastrukturen" bör följande riktvärden inte överskridas:

30 dBA	ekv.nivå inomhus
45 dBA	maximalnivå inne nattetid

Naturvårdsverket har i förslag till regeringen 1991 (BRÅD) föreslagit riktvärden som ovan, och dessutom för områden utomhus med låg bakgrunds nivå. Verket rekommenderar 45 dBA för "bostadsområden med låg bakgrunds nivå utan andra aktiviteter än boende".

Vägverket har i egen publikation 2001:88 formulerat allmänna råd för Vägverket om bullerskydd. Där anges *samma värden* som nämnts ovan.

AW

Utdragsbestyrkande

§ 205 forts

Möllstorps läges unika situation.

Sedan bron invigdes 1972 har mycket hänt.

- Bron renoveras i stort sett regelbundet.
- Av- och påfarter förbättrats.
- 4 filer genomförts så sent som för ett par år sedan.
- mm

Syftet har naturligtvis varit att underlätta trafikflödet och öka säkerheten för trafikanterna. Detta har kostat och kostar åtskilliga miljoner. Såvitt nämnden vet så har *inga åtgärder vidtagits sedan bron kom till för att minska trafikbullret till omgivningen.*

Unikt för Möllstorps läge är:

1. Trafiken är enda bullerkälla av betydelse. Området är ett "bostadsområde med låg bakgrunds nivå utan andra aktiviteter än boende". Bebyggelsen utgöres av fritidshus, där man naturligtvis förväntar sig en tystare miljö än annars. Vid brons tillkomst var området i stort sett utbyggt som i dag.
2. Det är *den enda bebyggelsegruppen* på ön som är exponerad för *all trafik* till och från ön.
3. Bullret når ett *maximum* under några timmar sena eftermiddagar. Det är också under dessa timmar som de boende vistas ute på sina fastigheter, altaner mm för rekreation.
4. Under sommaren dominerar de sydliga vindarna vilket innebär att de boende mycket frekvent utsätts för de högsta bullernivåerna.

I tabellen visas några exempel på hur bullersituationen förändrats under årens lopp. Det som redovisas är ÅDT – genomsnitt över dygnet för hela året, för 70 km/t.

1978	10 200 fordon	ca 56 dBA
1984	10 100 "	ca 56 dBA
1990	12 800 "	ca 57 dBA
2004	15 650 "	ca 58 dBA

Alltså en knappt hörbar ökning på 2 dBA. De boende upplever däremot att störningarna ökat i väsentlig grad. Detta måste alltså bero på andra faktorer än endast ökad "medeldygnstrafik".

ee AW

Utdragsbestyrkande

§ 205 forts

Om man därför ser på den max uppmätta trafiken per timme, vilket enligt Vägverket är 1 800 fordon, så motsvarar det en medeldygnstrafik på 43 200 fordon. Detta innebär en exponering för ca 62 dBA ekvivalent nivå under några timmar för de som ligger närmast vägen. Denna situation antas inträffa regelbundet under sommarens högtrafiktimmarna, från 16-tiden till 19-tiden.

Vägverkets egna allmänna råd 2001:88:

Ansvariga på vägverket menar att inte någon av de förändringar som genomförts på bron sedan 1993 är att anses som "väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur".

I Vv:s egna råd från 2001:88 kan läsas på sidan 6:

"Till väsentlig ombyggnad räknas sådana åtgärder som är så omfattande att det åtminstone är fråga om omläggning av väg i delvis ny sträckning d.v.s. fråga om väsentlig justering av vägen i plan eller profil. Även en väsentlig breddning, t ex tillbyggnad av breda vägrenar eller av ytterligare körfält bör i detta fall betraktas som väsentlig ombyggnad."

I Vv:s råd konstateras också – i enlighet med miljöbalkens hänsynsregler i 2 kap – att utgångspunkt för vilken åtgärd som är ekonomiskt rimlig är förhållandet mellan den samhällsekonomiska nyttan och kostnaden för åtgärden, (bedömning av skäligheten enligt balken). I skriften redovisas hur en skälighetsbedömning kan utföras.

Verket har i allmänna råden angivet riktvärdet för bostadsområden med låg bakgrunds nivå till 45 dBA.

Miljöbalken

I 9 kap 3 § definieras begreppet olägenhet som en störning som kan påverka hälsan menligt i såväl fysiskt som psykisk mening. De störningar som avses är sådana som inte är ringa eller helt tillfälliga.

Av 2 kap 3 § i miljöbalken framgår att det är den som driver en verksamhet (i detta fall vägverket) som skall utföra skyddsåtgärder eller andra försiktighetsåtgärder som behövs för att motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Enligt 2 kap 7 § i balken gäller kraven på hänsyn enligt 2-6 §§ samma kapitel i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid

a AW

Utdragsbestyrkande

§ 205 forts

denna bedömning skall särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och försiktighetsmått jämfört med deras kostnader.

Enligt 26 kap 21 § får nämnden som tillsynsmyndighet begära in de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Enligt 22 § samma kap skall den som bedriver en verksamhet som kan befaras medföra olägenheter utföra undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen.

Nämnden får med stöd av 26 kapitel §§ 9 och 14 meddela de föreläggande, ev med vite, som behövs i ett *enskilt* fall för att denna balk skall efterlevas.

Nämndens bedömning

Nämnden vill understryka att man anser att *sommardygns trafik* skall utgöra utgångspunkt för diskussion om förhållandena i vår kommun. I aktuellt ärende skall också trafiken under de intensivaste timmarna (43 200 fordon/dygn) motsvarande en exponering för ekvivalentnivåvärdet ca 62 dBA ute beaktas. Nämnden anser att bebyggelsen i Möllstorps läge har en särskilt unik situation vilken beskrivits ovan. Annat buller än vägtrafik förekommer inte.

Vägverket har uppdrag av regeringen att genomföra ett bullersaneringsprogram och som utgångspunkt för åtgärder tillämpa riktvärdena i Infrastrukturpropositionen 1996/97:53. Enligt Miljöbalken skall upplevda olägenheter prövas i varje enskilt fall d.v.s. de 14 fastigheterna skall bedömas med utgångspunkt från balkens hänsynsregler och inte nödvändigtvis utifrån Vägverkets prioriteringar i åtgärdsprogrammet.

Nämnden bedömer att samtliga 14 fastigheter utsätts för olägenhet i balkens mening från trafikbuller, riktvärdena 55 dBA och 45 dBA. Störningarna har en viss varaktighet och förekommer regelbundet. Ett flertal människor är drabbade.

När nämnda riktvärden föreslagits har redan i det skedet gjorts en viss skälighetsbedömning. 55 dBA ekv nivå är inte en särskilt låg nivå och kan säkert upplevas som olägenhet för många människor. Men eftersom kostnaderna på sikt inte kan tillåtas bli orimliga har värdet 55 satts som en skälig nivå för det långsiktiga målet.

Typiskt för vägar är att de förändras i regel bara "lite i taget" och trafiken ökar successivt eller förändras på annat sätt som ökar bullernivån. Det

re AW

Utdragsbestyrkande

§ 205 forts

finns sällan något särskilt tillfälle i tiden eller särskild åtgärd som man kan peka på som innebär väsentlig ändring av omgivningsmiljön vid vägen. De flesta förändringar som inträffat efter det att riksdagen beslutade om nämnda riktvärden kanske inte kan definieras som "väsentliga". *Nämnden anser emellertid att den ändring som genomfördes på bron för ett par år sedan när 2 filer blev 4 bör anses utgöra en "väsentlig ombyggnad av trafikinfrastrukturen".* De riktvärden riksdagen fastslagit för "väsentlig ändring" borde därför tillämpas.

Vid tillämpning av riktvärdena skall hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I det aktuella fallet är det utomhussituationen som är störande för de boende.

Vägverket har angivit kostnader på 3-6 miljoner för en 700 m lång skärm. Nämnden anser att kombinationen skärm och vall också bör utredas. Enligt Ingemanssons utredning förefaller aktuell sträcka vara ca 650 m.

Dessutom bör en vall kunna ersätta skärmen öster om gång- och cykelvägstunneln under Ölandsleden, vilket bör innebära ett billigare lösning. Nämnden anser att vägverket ska bedöma åtgärder så att samtliga fastigheter ej utsätts för mer än 55 dBA respektive 45 dBA utomhus. Åtgärdsalternativen förefaller vara skärm, skärm/vall eller avskärmade uteplatser. För att belysa skäligheten för olika alternativ skall som utgångspunkt användas dels Ingemanssons utredning, dels det nämnden kallar ekv nivå för eftermiddagstimmar sommartid som gav 62 dBA ekvivalentnivå.

De aktuella fastigheterna är för alternativen 55 dBA och 45 dBA: Möllstorps läge 4:1, 1:8, 3:1, 1:2, 2:1, 1:5, 1:6 och Möllstorp 1:16, 1:6, 1:5, 1:11 och 1:12. För alternativet 45 dBA fastigheterna Möllstorp 1:13 och 1:17.

Således anser nämnden att underlaget för beslut måste kompletteras med ytterligare uppgifter än de som Vv redovisat i skrivelse daterat 2004-10-07.

e AW

Utdragsbestyrkande

§ 205 forts

Miljö- och byggnadsnämnden beslutar med hänvisning till miljöbalkens 2 kap 2 och 3 §§ samt med stöd av miljöbalkens 26 kap 9, 21 och 22 §§

- att förelägga Vägverket i egenskap av väghållare för väg 137 - avsnittet förbi Möllstorps läge på Öland - utreda förutsättningarna, redovisa kostnaderna samt bedöma skäligheten för följande åtgärder i syfte att minska trafikbullret från nämnda vägavsnitt:
- Bullerskärm eller kombination skärm och vall för den sträcka som Ingemanssons markerat i sin utredning. Redogör dels för åtgärd som sänker den ekvivalenta bullernivån till 55 dBA utomhus, dels sänker den till 45 dBA.
 - Skärm eller liknande för att nå ner till 55 dBA ekvivalent nivå utomhus på följande fastigheters uteplatser Möllstorps läge 4:1, 1:8, 3:1, 1:2, 2:1, 1:5, 1:6 och Möllstorp 1:16, 1:6, 1:5, 1:11 och 1:12.
 - Skärm eller liknande för att nå ner till 45 dBA ekv nivå utomhus på följande fastigheters uteplatser Möllstorps läge 4:1, 1:8, 3:1, 1:2, 2:1, 1:5, 1:6 och Möllstorp 1:16, 1:6, 1:5, 1:11, 1:12, 1:13 och 1:17.
- att bullernivåerna i Ingemanssons utredning för sommardygn, samt bullervärdet för högratiken 43 200 fordon på eftermiddagarna sommartid skall användas som utgångsvärde för beräkningarna samt
- att redovisningen skall ha inkommit till nämnden senast 2005-02-28.

Besluten kan överklagas var för sig. Se bifogad anvisning!

e AW

Utdragsbestyrkande